

Fra: Siv Marit Stamnes[siv.marit.stamnes@larvik.kommune.no]

Sendt: 15.09.2022 09:15:35

Til: Postmottak SFVT;legeforeningen@legeforeningen.no;Guro Winsvold;Gro

Herheim[sfvtpost@statsforvalteren.no;legeforeningen@legeforeningen.no;guro.winsvold@larvik.kommune.no;gro.herheim@larvik.kommune.no]

Tittel: Bekymringsmelding fra sykehjemslegene i Larvik vedrørende Larvik kommunes elektroniske pasientjournal Profil brukt bl.a. i Larvik kommunes institusjoner

Hei

Vedlagt ligger bekymringsmelding fra sykehjemsleger i Larvik vedrørende Larvik kommunes elektroniske pasientjournal i Profil brukt blant annet i Larvik kommunes institusjoner.

Mvh

Siv Marit Stamnes- Tillitsvalgt for institusjonsleger i Larvik Kommune , ALIS-lege

Inger lund Thorsen- sykehjemslege Larvik kommune

Johanne Marie Hovland Olsen- ALIS-lege Larvik kommune

Mari Jetlund ALIS-lege Larvik kommune

--

Siv Marit Stamnes

Sykehjemslege

Legetjenesten

Telefon: 48078281

larvik.kommune.no

[Facebook](#)

Kommunalsjef for helse og mestring Guro Winsvold , Larvik kommune, postboks 2020, 3255 Larvik

Kopi:

Kommunedirektør Gro Herheim, Larvik kommune, postboks 2020, 3255 Larvik.

Stasforvalteren i Vestfold og Telemark, Postboks 2076, 3103 Tønsberg.

Den norske legeforening v/Seksjon for primærhelsetjenester og e-helse,

Den norske legeforening v/avdeling for juss og arbeidsliv,

Postboks 1152 Sentrum, 0107 Oslo

Bekymringsmelding fra sykehjemslegene i Larvik vedrørende Larvik kommunes elektroniske pasientjournal Profil brukt bl.a. i Larvik kommunes institusjoner.

Bakgrunn:

Larvik kommune gikk i sin tid til innkjøp av datasystemet Profil som på dette tidspunktet var et system for plassadministrasjon, saksbehandling etc. (PAS =pasientadministrativt system)

I 2004 besluttet Larvik kommune at dette også skulle tas i bruk som EPJ for alle faggrupper i Omsorgstjenestene i LK.

Juridisk sett er PAS og EPJ to adskilte system, disse kan dog integreres.

Det medisinske fagmiljøet innså umiddelbart at Profil ikke hadde utviklet en fullverdig EPJ, verken utfra juridiske eller medisinske krav.

Fra 2004 til d.d. har Larvik kommune vært pilotkommune sammen med andre store kommuner som Bergen og Tromsø for utvikling av EPJ til bruk i kommunale sykehjem og omsorgstjenester. Profil som EPJ for sykehjem oppfyller ikke faglige krav for medisinsk dokumentasjon. Vi bruker da allmennlegeprogrammet Infodoc som tillegg- EPJ hvor informasjonen kopieres over slik at bedre oversikt sikres og det er lagt til rette for rask søkefunksjon, men Infodocs øvrige funksjoner nyttiggjøres ikke da det ikke er koblet til Norsk helsenett. Legenes dokumentasjon må deretter kopieres tilbake til Profil da dette er Larvik kommunes offisielle EPJ med mulighet for at andre faggrupper kan lese legenes dokumentasjon.

Hva er problemene vedrørende Profil?

Profil er liten grad en strukturert EPJ med de gevinster dette gir i form av gjenbruk av data. Dette krever i stor grad dobbeltdokumentasjon både av administrative data som personalia, kliniske data, innkomne medisinske opplysninger via e-meldinger som epikriser lab, data blir ikke integrert i den løpende journalteksten og må kopieres over manuelt.

I Plan og rapport som er den løpende dokumentasjonen i Profil må derfor helsearbeidere manuelt lage en mappestruktur for hver enkelt pasient, før dokumentasjonen kan starte: Dette er en tidkrevende prosess som lett går på bekostning av direkte pasientarbeid.

Mappesystemet gir i tillegg dårlig samlet oversikt over pasientens helsefaglige utfordringer. Opplysningene dokumenteres i hver enkelt mappe. For å hente opp dokumenterte opplysninger, må man klikke seg inn i hver enkelt mappe. Man kan ikke lese EPJ som en sammenhengende tekst hvor det er enkelt å scrolle seg tilbake i historikken. I tillegg er det dårlig søkefunksjon. Ved søk havner man igjen inn i en mappestruktur man må klikke seg gjennom.

Det finnes ikke en god struktur for en oversiktlig pleieplan.

Man må opprette tiltak på hvert enkelt funksjonsområde, disse tiltakene havner også inn i mapper man må klikke seg gjennom og dette gir en dårlig samlet oversikt over pasientens utfordringer.

I praksis leses de siste notatene på en pasient, mens eldre opplysninger dokumentert i EPJ er vanskelig tilgjengelig.

Disse utfordringene har kommet fram i utallige tilsynssaker. Statsforvalteren har påpekt at dokumenterte behov ikke følges opp i praksis. Larvik kommune legger erfaringsmessig ansvaret for dette på den enkelte helsearbeider som man mener ikke har klart å lære seg å bruke systemet. Ansatte som har jobbet med systemet i mange år, trenger stadig vekk fornyet opplæring. Dette tydeliggjør systemets manglende brukervennlighet med en faglig basert intuitiv struktur.

Erfaringer fra piloteringsprosessene av Profil:

Gjennom de 18 år Larvik kommune har vært pilotkommune for Profil, har vi i liten grad erfart at medisinskfaglige innspill har ført til nødvendige forbedringer av systemet. Vi har sendt innspill skriftlig og muntlig uten at dette har ført til at vi pr. i dag sitter med et medisinskfaglig og juridisk forsvarlig EPJ system. Vi har sendt avvik til kommunens ledelse via mail, via kommunens avvikssystem TQM og Profilteam uten at avvik svares opp på en tilfredsstillende måte.

De medisinske fagmiljøene i Bergen, nektet å bruke Profil etter et uventet dødsfall hvor man tilskrev uforsvarlig EPJ som stor medvirkende årsak. Det ble i stedet 2007-2009 startet en prosess med utvikling av tverrfaglig EPJ til bruk i sykehjem i samarbeid med Universitetet i Bergen og kvalifisert geriater med doktorgrad i strukturert EPJ sammen med lege med IT kompetanse og erfaring for utvikling av EPJ for allmennleger. Fra 2016 har alle sykehjemmene i Bergen kommune brukt dette systemet. (GBD)

De medisinske fagmiljøene i Tromsø har påpekt de samme feil og manglene i et brev til Statsforvalteren i Troms og Finnmark i januar 2020. Se vedlegg 1.

Fra 2016 har Larvik kommune pilotert Helsedirektoratets forskrivningsmodul og E-resept som har vært søkt integrert i Profils legemiddelliste.

I nevnte brev fra Tromsø kommune til Statsforvalteren i Troms og Finnmark ble det påpekt at integreringen ikke fungerte.

Den samme feilen ble oppdaget av sykehjemslege i Larvik kommune i april 2021. I institusjonslegenes henvisninger til SiV og epikriser til fastleger har det i Profils legemiddelliste også forekommet legemidler som f.eks, tidligere er seponert av andre behandlende leger. Det samme har vært tilfelle i innleggelsesrapporter sendt SiV av sykepleiere på kommunens institusjoner og hjemmesykepleie.

Vi ble informert om at feilen hadde kommet inn etter en oppdatering av Profil i oktober 2020. Siden lignende feil allerede var meldt av Tromsø kommune januar 2020 er det grunn til å frykte at dette også på et tidligere tidspunkt har berørt Larvik kommune som pilotkommune for Profil.

Det undrer oss at informasjon om feil ikke videreformidles til brukere av systemene i medvirkende pilotkommuner og at så alvorlige feil ikke umiddelbart rettes opp. Pr. i dag må vi fortsatt være obs på feil, ta utskrift av legemiddelliste i forskrivningsmodulen og sammenholde og rette opp i legemiddelliste som følger E-meldinger. Risikoen for at ikke alle ansatte til enhver tid er kjent med dette er stor med tilsvarende risiko for pasientsikkerhet og helsearbeideres egen rettsikkerhet ved fare for å påføre pasienten feilmedisinering pga datatekniske feil.

Involverte sykehjemsleger sendte 14. september 2021 et brev til kommunens medisinsk faglige ledelse hvor vi etterlyste ansvarsavklaringer. Vi har ennå ikke mottatt skriftlig svar på vår henvendelse. Se. Vedlegg 2.

Vi etterlyser fortsatt svar på vår henvendelse og ønsker tilbakemelding på om og i så fall når og på hvilken måte dette avviket er meldt til Larvik kommunes politikere og til Statsforvalteren i Vestfold og Telemark.

Etter samhandlingsreformen inntrådte i 2012 har de beskrevne feil og mangler i EPJ medført ytterligere pasientrisiko. Sykehuset i Vestfold skriver ut pasienter som ofte fortsatt er i ustabil medisinsk tilstand fra ulike typer avdelinger som nevrologi, hjerte-, lunge-nyre-ortopedi, øre-nese-hals, kreft-og psykiatriske avdelinger. Dette krever en bred medisinsk og sykepleiefaglig kompetanse. En forsvarlig elektroniske pasientjournal er legenes og øvrig helsepersonells viktigste arbeidsverktøy. Et slim EPJ savner vi.

Pasientene skrives ofte ut fredag ettermiddag til Larvik helsehus. For pasienter som ikke tidligere har hatt tjenester i kommunen, må det opprettes journal i Profil på hver enkelt, strukturen det skal dokumenteres i må lages for hver enkelt pasient via et mappesystem. Tiltak må lages for hver enkelt. Pasientforløpet medfører hyppigere overflytninger mellom avdelinger, helsepersonell har behov for raskt å få oversikt over pasientens behov for å følge opp nødvendig behandling.

I dag står vi i en alvorlig legekrise på Larvik kommunes institusjoner. Av 13 legestillinger, er det fast ansatt 2 Alis leger i 100% stilling, en deltidsansatt sykehjemslege i 60% . Resten av stillingene dekkes av LIS 1 leger og vikarleger hvorav flere er nyutdannede leger som venter på turnustjeneste. Noen leies inn via bemanningsbyråer med tilhørende høye kostnader.

I tillegg er det for tiden stor mangel på både sykepleiere og også her utstrakt bruk av vikarer.

Et dårlig EPJ system krever grundig og ofte langvarige opplæringsprosesser og support. Profilteamet har ikke kapasitet til nødvendig grunnopplæring og er til tider heller ikke tilgjengelig for nødvendig support. I praksis betyr dette at kostbart innleide vikarer kan jobbe flere uker før de behersker EPJ på en måte som gjør at de kan benyttes effektivt. I tillegg bruker andre leger uforholdsmessig tid på opplæring av EPJ som skulle vært brukt på faglig opplæring og effektiv oppfølging av egne pasienter.

En faglig forsvarlig intuitivt strukturert EPJ vil gjøre opplæring enkel og effekt.

Vi er informert om at Larvik kommune har besluttet å delta som pilot i utvikling av Vismas nye EPJ for omsorgstjenestene. Fra medisinsk ståsted kan ikke dette anbefales utfra ovennevnte erfaringer hvor tidligere piloteringer av Vismas produkt EPJ har vært svært tidkrevende og lite vellykket sett fra et medisinsk faglig og juridisk perspektiv.

Vi etterlyser at Larvik kommune i politiske beslutningsprosesser innhenter erfaringer fra brukere av EPJ systemer før viktige veivalg tas. Dette er i henhold til gjeldende lovkrav om at saker skal være tilstrekkelig opplyst.

Utfra beskrevne utfordringer mener vi at Larvik kommune ikke oppfyller følgende lovkrav:

Helsepersonelloven

Kapittel 3. Krav til organisering av virksomhet

§ 16. *Organisering av virksomhet som yter helse- og omsorgstjenester*

Virksomhet som yter helse- og omsorgstjenester, skal organiseres slik at helsepersonellet blir i stand til å overholde sine lovpålagte plikter.

Forskrift om pasientjournal (pasientjournalforskriften)

§ 1. *Formålet med forskriften*

Forskriftens formål er å bidra til at

- a. pasienter ved hjelp av relevant og nødvendig dokumentasjon kan gis helsehjelp av god kvalitet, inkludert effektive og gode pasientforløp
- b. personvernet ivaretas, inkludert pasientens rett til informasjon og medvirkning
- c. helsehjelpen kan kontrolleres i ettertid.

§ 10. *Krav til journalføringen*

Nedtegning i journalen skal skje uten ugrunnet opphold etter at helsehjelpen er gitt. Nedtegningen skal dateres og signeres av den som har gitt helsehjelpen.

§ 16. *Tilintetgjøring av dokumenter mv. etter digitalisering*

Når journaldokumenter på analoge lagringsmidler er digitalisert på forsvarlig måte, jf. **forskrift om offentlige arkiv § 6** og riksarkivarens forskrift, kan fysiske originaldokumenter tilintetgjøres.

Utfra de beskrevne utfordringer rundt EPJ-systemet Profil mener vi at Profil representerer både en stor pasientsikkerhetsrisiko og utløser vår plikt utfra Helsepersonellovens §17.

Da våre kolleger i Bergen kommune og Tromsø kommune tidligere også har meldt forhold rundt uforsvarlig EPJ system Profil til Statsforvalterne i respektive fylker mener vi at vi også har tilsvarende plikt viser til:

Helsepersonellovens

§ 17. *Opplysninger om forhold som kan medføre fare for pasienter eller brukere*

Helsepersonell skal av eget tiltak gi tilsynsmyndighetene informasjon om forhold som kan medføre fare for pasienters eller brukeres sikkerhet. Det skal ikke gis informasjon om taushetsbelagte opplysninger.

Med vennlig hilsen Institusjonslegene i Larvik kommune :

Se vedlegg 1:

Brev a 31.01.21 fra hovedtillitsvalgt for medlemmer av den norske legeförening i Tromsø Lise Figenschou til Helse og sosialavdelingen Fylkesmannen i Troms og Finnmark : «Ikke forsvarlig system for dokumentasjon av pasientopplysninger.»

Vedlegg 2: Brev a 15.september 2021 fra sykehjemslegene Inger Lund Thorsen, Sabine Ueland, Mariam Saidshahagha og Lillian Cecilie Lystad til Larvik kommune ved Kommunaldirektør Guro Winsvold og Kommuneoverlege Hannelore Neumann:

«Ønske om skriftlig tilbakemelding vedrørende ansvarsforhold rundt overføringsfeil fra forskrivningsmodulen til Profils legemiddelliste i perioden oktober 2020 til april 2021»

Mvh

Tillitsvalgt for institusjonsleger i Larvik kommune Siv Marit Stamnes, ALIS-lege , sykehjemslege Inger Lund Thorsen, ALIS-lege Johanne Marie Hovland Olsen, Alis lege Mari Jetlund.

Larvik kommune ved

Kommunaldirektør Guro Winsvold

Kommuneoverlege Anne Christine Bendixen Markseth

Kommuneoverlege Hannelore Neumann

Pb 2020,

3055 Larvik

Kopi:

Sykehjemsoverlege Inger Johanne Seglen.

Tillitsvalgt for kommunale leger Rune Birkeland Martre, Torget medisinske senter, Torget 1, 3256 Larvik.

Tillitsvalgt for sykepleieforbundet Larvik kommune Blerim Avdyli

Ønske om skriftlig tilbakemelding vedrørende ansvarsforhold rundt overføringsfeil fra forskrivningsmodulen til Profils legemiddelliste i perioden oktober 2020 til april 2021

Den 26. april 2021 oppdaget en sykehjemslege at seponerte medikamenter ikke alltid forsvinner fra Profils legemiddelliste. Feilen påvirker ikke legemiddellisten i forskrivningsmodulen som er den legemiddellisten vi aktivt forordner og seponerer legemidler i. For inneliggende pasienter på institusjon fører dette derfor ikke til feilmedisinering.

Feilen resulterte imidlertid til at uriktige legemiddellister blir sendt ut fra Profil via E-meldinger som følger legers henvisninger til sykehus og epikriser til fastleger, da mange tidligere seponerte legemidler fortsatt lå i denne legemiddellisten. Ved akutte innleggelser fra helseinstitusjoner og hjemmetjenester følger også denne legemiddellisten innleggelsesrapporter sendt fra sykepleiere til SiV. Utenom vanlig arbeidstid vil fastlege/sykehjemslege som kjenner pasienten ikke være involvert i disse prosessene. Likevel står fastlege eller sykehjemslege anført i meldingen som ansvarlig for legemiddellisten.

Kommunaldirektør, kommuneoverlege og sykehjemsoverlege samt Profilgruppa ble varslet omgående. Vi ble informert om at feilen kom inn i kommunens EPJ Profil etter siste oppdatering av Profil i oktober 2020. I etterkant ble vi informert om at HelseNorge var ansvarlig for den datatekniske feilen som resulterte i manglende oppdatert legemiddelliste i Profil.

På internundervisning 7. mai 2021 ble sykehjemslegene informert om at man inntil feilen ble rettet, skulle korrigere legemiddellister manuelt i Profil når vi sender ut epikriser. Det ble etterspurt mulighet for at sykehjemsleger kan få åpnet tilgang til de pasienter de har skrevet ut. Vi fikk opplyst at dette ikke er i tråd med det ledelsen har besluttet.

Ledelsen valgte i etterkant å gi en muntlig orientering om problemet på møte med fastlegene, slik at de kunne være oppmerksomme på feil i legemiddellistene.

Når vi melder om et så alvorlige avvik på systemnivå, etterlyser vi mer skriftlige tilbakemeldinger om tiltak og ansvarsforhold da mange leger og sykepleiere uten å vite det har sendt ut uriktige legemiddellister. Denne typen systemfeil truer pasientsikkerheten og har potensiale til å ramme et stort antall pasienter.

Fordi det ikke er mulig å korrigere feil som oppsto før siste gjeldende oppdatering av systemet, må alle meldinger fortsatt korrigeres manuelt. Faren for at info om dette fortsatt ikke er kjent for alle som jobber eller vikarierer i Larvik kommune er stor. Brukervennligheten i Profil er i tillegg svært dårlig og når brukere av systemet nå i tillegg forutsettes manuelt å korrigere legemiddellister på E-meldinger, er sannsynligheten for brukerfeil ytterligere forøket. I databildet kan disse to legemiddellistene ikke sammenstilles, så man er avhengig av å skrive ut legemiddellista på papir for å gjøre en korrigering av legemiddellista.

Per i dag foreligger det altså i kommunens elektroniske pasientjournalssystem Profil et stort antall uriktige legemiddellister sendt av leger og sykepleiere i Larvik kommune i tidsrommet oktober 2020 til april 2021 hvor både fastleger og sykehjemsleger i e-meldinger står som forskriver av disse uriktige legemiddellistene.

Denne dokumentasjonen blir liggende i aktuelle pasientjournaler for alltid og vil være tilgjengelig for pasienter og eventuelt pårørende. I tilsynssaker vil Statsforvalteren og eventuelt Helsetilsynet måtte vurdere konsekvensene av disse uriktige legemiddellistene.

Ut ifra journalutskriftene fra Profil vil Statsforvalteren med nødvendighet lese det som om vi er ansvarlig for disse legemiddellistene, som inneholder mange tidligere seponerte legemidler og til dels dobbeltforskrivinger av synonympreparater.

Vi er ikke informert om hvorvidt Helsetilsynet eller Statsforvalteren er varslet om denne alvorlige feilen.

Vi risikere på uriktig grunnlag å bli stilt til ansvar for potensielt livstruende legemiddellister som skyldes alvorlig datateknisk systemsvikt.

Mvh sykehjemsleger i Larvik kommune

Inger Lund Thorsen

Mariam SAidshahagha

Lillian Cecilie Lystad

Sabine Ueland

Lise Figenschou, hovedtillitsvalgt for medlemmer av Den norske legeforening, Tromsø kommune
Adresse: Otium bo- og velferdssenter, Postboks 6900, 9299 Tromsø

Tromsø 31.01.2020

Helse og sosialavdelingen, Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Kopi: Britt Elin Steinveg, kommunedirektør, Tromsø kommune
Seksjon for primærhelsetjenester og e-helse, Medisinsk fagavdelingen Den norske legeforening,
Avdeling for juss og arbeidsliv, Den norske legeforening

Ikke forsvarlig system for dokumentasjon av pasientopplysninger.

Viser til tidligere brev til Helse og sosialavdelingen, Fylkesmannen i Troms og Finnmark 23. august 2019 og kopi av brev til Tromsø kommune 3. april, 5. juni og 18. juli 2019 med varsel om kritiske mangler ved dokumentasjonssystem Profil samt brev fra avdelingsdirektør Trond Brattland, Tromsø kommune datert 04.09.2019.

I Tromsø kommune er leger som arbeider i sykehjem pålagt å dokumentere pasientopplysninger i systemet Profil, som brukes innenfor pleie- og omsorg. Dette fungerer som kommunens elektroniske pasientjournalssystem. Feil og mangler i kommunens dokumentasjonssystem truer pasientsikkerheten. Derfor er det sterkt å beklage at kommunen ikke har sett behov for å sette inn tiltak for å rette opp de svært alvorlige mangler som vi har påpekt. Vi opplever at situasjonens alvorlighetsgrad utløser en meldeplikt til tilsynsmyndighetene, jf. helsepersonelloven § 17, og vil med dette varsle om forholdene.

Daglig erfarer vi problemer som en direkte følge av et dokumentasjonssystem som ikke innehar de funksjoner som bør være på plass i en medisinsk journal.

I henhold til Lov om kommunale helse og omsorgstjenester § 5.10 skal kommunen: *«sørge for at journal- og informasjonssystemene i virksomheten er forsvarlige. De skal ta hensyn til behovet for effektiv elektronisk samhandling ved anskaffelse og videreutvikling av sine journal- og informasjonssystemer.»*

Videre fremgår det av forskrift om pasientjournal §10, andre ledd at: *«Nedtegning i journalen skal skje uten ugrunnet opphold etter at helsehjelpen er gitt. Nedtegningen skal dateres og signeres av den som har gitt helsehjelpen.»*

Som det går fram av loven har kommunen plikt til å sørge for at journalssystemene er forsvarlig. I følge brevet fra avdelingsdirektør Brattland har kommunen tatt et bevisst valg om ikke å gi mulighet til å signere journaldokumenter slik det er krav om ifølge forskriften. Dermed er leger som arbeider i sykehjem fratatt muligheten til å opptre forsvarlig ved dokumentasjon av helseopplysninger og det oppstår stor fare for pasientens sikkerhet.

Prosesen ved signering av dokumenter i medisinsk journal – slik prosessen skal være

En leges arbeidshverdag er uforutsigbar, også ved arbeid i sykehjem. Det oppstår akutte situasjoner og det er behov for legens råd ved store og små problem ute i avdelingene. Det blir mange avbrytelser under arbeid med dokumentasjon. Leger kan ha behov for å søke råd fra kolleger før et notat skrives ferdig.

Av hensyn til pasientsikkerheten er det derfor satt strenge krav til prosessen med dokumentasjon. Legen må sikre seg at det som blir dokumentert er korrekt og skrevet på riktig pasient.

Det er farlig når dokumenter med feil eller mangelfulle opplysninger framstår som en del av pasientens journal. Derfor er det ulovlig med automatisk låsing av journaldokumenter som ikke er ferdigstilt.

Gjennom journalforskriften er det satt krav til hvordan dokumentasjon i en medisinsk journal skal utføres og det er også laget egen EPJ-standard for dette.

Beskrivelse av prosessen for legers dokumentasjon i journal:

1. Lege oppretter en kladd i den løpende journal. En kladd kan være synlig eller ikke synlig for andre som åpner journal. Dette er et arbeidsdokument fram til det ferdigstilles.
2. Legen lagrer kladd. Denne skal merkes som «ikke signert». Det vanlige er da at dokumentet er synlig for andre.
3. Den som har opprettet dokumenter går gjennom for å sikre seg at opplysninger er riktig
4. Dokumentet signeres og er dermed ferdigstilt. Signering av journaldokumenter krever en aktiv handling. Først når det er gjort, er dokumentet en del av pasientens journal.
5. Dersom den som har opprettet dokumentet ved uforutsett fravær eller av andre grunner, ikke får ferdigstilt dokumentet er det nærmeste leder som skal sikre at uferdige dokumenter blir ferdigstilt og signert. Det skal da klart gå fram hvem som har opprettet dokumentet og hvem som har ferdigstilt dette.

Prosesen ved dokumentasjon av pasientopplysninger i Tromsø kommune

Dokumentasjonssystemet Profil mangler en funksjon for signering av journalnotater.

- A Lege oppretter en kladd i den løpende journal.
- B Legen lagrer kladd.
- C Kladden kan åpnes for videre arbeid innenfor et visst tidsrom.
- D Ved midnatt blir alle dokumenter låst.
- E Dersom det blir oppdaget feil må «superbruker» kontaktes for å låse opp dokumentet slik at det kan korrigeres.

Situasjonen beskrevet ovenfor innebærer både et brudd på pasientjournalforskriften og en fare for pasientsikkerheten. I tillegg inneholder Profil en rekke andre feil og mangler, som underbygger at pasientsikkerheten er truet. Dette beskrives i korthet nedenfor.

1 Ikke tilgang til kjernejournal

Pasienter som blir innlagt i sykehjem har flere sykdommer og bruker mange legemidler. Det kan ta lang tid å innhente informasjon fra fastlege og andre helseinstitusjoner dersom pasienten innlegges akutt eller kommer etter et kort opphold i sykehus. Svært mange av disse pasientene har kognitiv svikt

og de er i varierende grad i stand til å gi opplysninger om tidligere sykehistorie og andre sentrale helseopplysninger. Manglende tilgang til kjernejournal innebærer en fare for pasientsikkerheten og slik tilgang vil i betydelig grad lette legenes arbeid og sikre at viktig informasjon kommer fram.

2 Ikke tilgang til reseptregister

Pasienter som legges inn i sykehjem kommer ofte via sykehus etter kortvarig opphold der. Flytting mellom ulike sykehjem i kommunen er ikke uvanlig. Det er da stor risiko for at det skjer feil i legemidler som blir gitt. Tilgang til reseptregister vil bidra til å få korrekt legemiddelliste.

Den legemiddellisten som brukes ved sykehjemmene i Tromsø i dag har store feil og mangler. Det er ikke mulig å bruke elektronisk signering av listen ettersom det ikke er system for bruk av sikker legeID. Legemiddelliste må skrives ut i papirutgave signeres og deretter scannes inn i elektronisk journal.

3 Manglende oversikt over legens uferdige dokumenter og arbeidsliste.

Det er ikke mulig å huske alle journaler som er blitt åpnet i løpet av en dag. En «innboks» der det er oversikt over legens oppgaver er helt avgjørende for at pasientene skal bli fulgt opp på forsvarlig måte. Her vil det også være mulig å rette opp dersom man har skrevet inn notat på feil pasient.

En slik innboks må innholdet oversikt over de journaler det har vært arbeidet med f.eks. siste måned. Videre må det være oversikt over dokumenter som ikke er signert (er under arbeid), innkomne prøvesvar som må vurderes, innkomne epikriser o.l.

4 Følger av manglende innboks

I Profil er systemet for mottak av innkomne epikriser, svar på blodprøve- og lignende slik: alt kommer i en kommunal innboks. En ansatt går gjennom svarene og legger de inn i pasientens journal. Deretter blir de registrert som ferdigbehandlet. Det er vilkårlig om dette er en sykepleier ute i klinikken, en lege eller annet personell. Med et slikt system er det stor fare for at prøvesvar og annen viktig informasjon glipper.

5 Fare for tap av dokumentasjon

Under arbeid med journalnotater er det stor fare for at det som er skrevet blir slettet dersom legen blir avbrutt og forlater maskinen uten å trykke lagre. Dersom legen glemmer å søke opp pasientens journal på nytt kan viktig dokumentasjon være tapt for alltid.

6 Ukorrekt autoutfylling

Ved skriving av elektroniske henvisninger legges det inn en rekke opplysninger automatisk. Mye av dette er feil. Legen må ha god kunnskap om pasienten for å få satt inn riktige opplysninger. For eksempel når legen gjør et akutt tilsyn på en pasient som blir fulgt opp av annen lege er det stor risiko for at det er feil eller ufullstendige opplysninger som følger med når pasienten skal innlegges i sykehus.

7 Ukorrekt autogenerated legemiddelliste

Legemiddelliste som kommer inn i henvisninger inneholder alle legemidler som er blitt ordinert av lege under oppholdet. Det enkleste er å slette den automatisk genererte listen og sende med en legemiddelliste i papirversjon.

8 Mangelfull legemiddelhistorikk

Den elektroniske legemiddelhistorikken er mangelfull. Korrekt informasjon finnes kun på de lister som har vært skrevet ut på papir og scannet inn.

9 Manglende varsel

Det er ingen "obs-funksjon/kritisk informasjon" som popper opp når man åpner journalen til en pasient. Viktig informasjon må kunne vises tydelig.

Mindre tid til pasientbehandling

Det stilles en rekke krav til oppgaver som skal utføres og innrapporteres til sentrale helsemyndigheter. Det er lange skjema som er tidkrevende å fylle ut og samme opplysninger må skrives inn mange steder. Det tar ekstremt lang tid når journalen skal åpnes eller man skifter mellom «mapper». Å gå fram og tilbake mellom journalnotater i legejournalen og så innom spl.-notater eller Forskrivningsmodulen, tar fra 30 til 60 sekunder mellom hvert bilde.

Dette opptar mye tid for pleiepersonell. Tiden blir tatt av den som bør brukes på samvær med pasienter. Pleiepersonell har valget mellom å utføre de lovpålagte rapporteringsplikter eller å utføre pasientrettet arbeid. Administrasjonsarbeidet går på bekostning av pasientbehandlingen.

Krav til journalføring

Myndighetene har stilt krav om at pasientjournaler skal føres elektronisk. Fra 2021 vil det komme krav om at legeerklæring om dødsfall skal sendes inn elektronisk. Det er i dag ikke mulig å bruke dokumentasjonssystemene som nå er i bruk i sykehjem uten et papirbasert hjelpesystem. Vi kan ikke se for oss hvordan det nye kravet skal kunne etterkommes med det system.

Status i saken

Samlet sett er dokumentasjonssystemet Profil helt uegnet for legers bruk. Vi har ventet tålmodig på en løsning. Når det i overskuelig framtid ikke synes å være utsikter til å få rettet opp de feil og mangler vi har påpekt ser vi ikke annen løsning enn å avstå fra bruk av Profil til dokumentasjon av helseopplysninger.

Varslede tiltak

Vi vil avstå fra bruk av Profil ved dokumentasjon av medisinske opplysninger for pasienter innlagt i sykehjem.

Så snart som mulig og senest fra 1. mars 2020 vil all dokumentasjon fra konsultasjoner blir skrevet i worddokument og tatt ut i papirversjon. Deretter vil de bli signert og lagt i pasients papirjournal. Dokumentene må scannes inn til elektronisk journal av merkantilt personell.

Kommuneledelsen må gi opplæring til de som skal utføre scanning.

Legemiddellister skrives ut i papir og signert av lege. Medisiner som blir gitt ved behov må noteres på egne lister.

Alle meldinger som kommer som e-melding i Profil må skrives ut i papir og legges fram for lege til signering.

Varsel til Legeforeningen

De alvorlige feil og mangler som vi har listet opp er ikke bare en trussel mot pasientsikkerheten. Når dokumenter blir låst uten at lege får anledning til å ferdigstille de er det en trussel mot legens rettsikkerhet. Derfor har vi bedt om bistand fra Den norske legeforening som er vår fagforening.

Vårt forslag til løsning

Alternativ 1

Kommunen går til snarlig anskaffelse av medisinsk journalsystem til bruk i primærhelsetjenesten. Disse systemene inneholder alle de funksjoner som vi har anført. Det utarbeides løsning for hvordan øvrige helsepersonellgrupper skal ha tilgang til systemene.

Alternativ 2

Det har vært planer om å anskaffe journalsystemet DIPS til bruk ved Helsehuset i Tromsø. Det er signalisert at dette snarlig vil bli realisert. DIPS vil være egnet til bruk også i sykehjem. Fordelen med dette systemet er at det også kan tas i bruk av sykepleiere og annet helsepersonell.

Med vennlig hilsen

Lise Fringschou

hovedtillitsvalgt for medlemmer av Den norske legeforening, sykehjemslege Otium bo- og velferdssenter

Følgende har sluttet seg til

Hillary Hop, sykehjemslege Otium bo- og velferdssenter

Jan Gunnar Svendby, sykehjemslege Otium bo- og velferdssenter

Cathrin Nikolaisen, sykehjemslege Jadeveien sykehjem

Anita Markussen, sykehjemslege Sør-Tromsøya sykehjem

Andreas Sletten, sykehjemslege Kvaløysletta sykehjem

Anna Subbotina, sykehjemslege Mortensnes sykehjem

Inga Lyngmo, overlege/geriater Helsehus i Tromsø

Åshild Moen Pedersen, sykehjemslege Sør-Tromsøya sykehjem

Julia Bergman, allmennlege, Helsehus i Tromsø

Kjellaug Enoksen, sykehjemslege Otium bo og velferdssenter og sykehjemsoverlege, Tromsø kommune

HELSEDIREKTORATET
Postboks 220 Skøyen
0213 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Bjørge Klemetsdal, 33372409

Feil og mangler knyttet til kommunalt EPJ (Profil) kan utgjøre en fare for pasientsikkerheten

Vi viser til vedlagte bekymringsmelding fra sykehjemslegene i Larvik knyttet til dårlig funksjonalitet og feil i den elektroniske pasientjournalen (EPJ) Profil som Larvik kommune bruker i sine institusjoner. Sykehjemslegene har vurdert at risikoen for pasientsikkerheten er så stor knyttet til bruk av Profil som EPJ i sykehjem at de har meldeplikt etter Helsepersonelloven § 17. Flere andre fagmiljø i Norge har adressert de samme bekymringene ovenfor sine kommuner, se vedlegg. Profil er et av flere hyppig brukte EPJ i sykehjem i norske kommuner, og deres bekymringsmelding er derfor av nasjonal interesse. Vi oversender bekymringsmeldingene til Helsedirektoratet for deres oppfølging, men bekymringsmeldingen kan også kreve oppfølging fra Statens helsetilsyn og e-helsedirektoratet.

Det framgår at det i Profil kan genereres feil i pasientens legemiddelliste ved utsending av epikriser til fastleger og andre samarbeidspartnere. Dette er en feil som har tilkommet etter integrering av Helsedirektoratets forskrivningsmodul og E-resept med Profils legemiddelliste. En av feilene er at seponerte legemidler kan framkomme i legemiddellisten i epikriser, noe som øker betydelig risikoen for feil i pasientbehandlingen. Samhandlingsreformen har gjort at inn- og utskrivning av pasienter i sykehjem foregår i stor grad, og forflytning mellom nivåer i helsetjenesten er en allerede kjent risiko. Feil i legemiddelliste er en kjent risiko som årlig fører til mange tilfeller av pasientskader og dødsfall. Trygg legemiddelbruk er et nasjonalt satsningsområde, og en betydelig andel av pasientskadene knyttet til feil legemiddelbruk kan forebygges.

Statsforvalteren vil følge opp Larvik kommune og deres håndtering av bekymringsmeldingene og avvik i egen tilsynssak, og vi vil vurdere om kommunen har iverksatt tilstrekkelige tiltak for å redusere risiko knyttet til pasientsikkerheten.

Vi imøteser tilbakemelding om Helsedirektoratets vurdering av bekymringsmeldingen.

Med hilsen

Sigmund Skei (e.f.)
fylkeslege

Bjørge Klemetsdal
assisterende fylkeslege

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Kopi - bekymringsmelding - elektronisk pasientjournal Profil - Larvik
- 2 Bekymringsmelding vedr Profil
- 3 Brev til medisinskfaglig ledelse Larvik kommune ved datateknisk feil i Profils legemiddelliste
- 4 Ikke forsvarlig system for dokumentasjon av pasientopplysninger

Kopi til:

STATENS HELSETILSYN

Postboks 231 Skøyen

0213

OSLO

LARVIK KOMMUNE
Postboks 2020
3255 LARVIK

Saksbehandler, innvalgstelefon
Bjørge Klemetsdal, 33372409

U. off.: offl. § 13, jf. fvl. § 13 første ledd nr. 1

Larvik kommunes oppfølging av avvik knyttet til elektronisk pasientjournal i sykehjem

Statsforvalteren mottok 15.9.2022 en bekymringsmelding fra sykehjemslegene i Larvik knyttet til dårlig funksjonalitet og feil i den elektroniske pasientjournalen (EPJ) Profil som kommunen bruker i sine institusjoner, og vi starter derfor tilsynssak mot Larvik kommune. Sykehjemslegene melder at risikoen for pasientsikkerheten er så stor at de har meldeplikt etter helsepersonelloven § 17. Grunnet dårlig funksjonalitet i Profil er det praksis å kopiere pasientinformasjon fram og tilbake mellom Profil og Infodoc. Sykehjemslegene mener at dårlig funksjonalitet i Profil med de tilpasninger som er iverksatt medfører fare for pasientsikkerheten.

Sykehjemslegene har i tillegg alvorlig bekymring knyttet til at det i Profil noen ganger genereres feil i legemiddellisten i epikrisene til fastleger og andre samarbeidspartnere. Feilen tilkom etter integrering av Helsedirektoratets forskrivningsmodul og E-resept med Profils legemiddelliste. Seponerte legemidler kan fortsatt framkomme i legemiddellisten i epikrisene. Uttalt bruk av uerfarne leger og vikarleger i sykehjemmene i Larvik kommune koblet med dårlig funksjonalitet og feil i EPJ øker risikoen for pasientsikkerheten. Sykehjemslegene vurderer at generering av feil i legemiddellistene i Profil utgjør et alvorlig pasientsikkerhetsproblem. Dårlig funksjonalitet og feil i legemiddellisten i Profil er godt kjent også i andre kommuner som bruker Profil som EPJ.

Sykehjemslegene sendte brev til kommunens medisinskfaglige ledelse om sine bekymringer knyttet til Profil 14.09.2021, men har ikke mottatt svar på henvendelsen. De har også meldt problemene i avvikssystemet TQM og har søkt hjelp via Profilteam uten at de har opplevd at avvik har blitt svart opp på en tilfredsstillende måte.

Statsforvalteren vil i hver sak vurdere hvordan vi skal følge opp saken videre. Vi skal følge opp helselovgivningen, og i vårt tilsynsarbeid bidra til å styrke kvaliteten i helse- og omsorgstjenesten. I denne saken vurderer vi at behandling av forholdet i virksomheten, vil være den som gir størst mulighet for kvalitetsforbedring. Et viktig prinsipp i helse- og omsorgstjenestens forbedringsarbeid er at virksomheten får mulighet til å ta selvstendig ansvar for å iverksette tiltak for å sette inn risikoreduserende og skadeforebyggende tiltak der risiko er kjent, dette for å sikre forsvarlige tjenester.

Statsforvalteren ber om informasjon om hvordan kommunen har vurdert risikoen knyttet til funksjonalitet og teknisk løsning for Profil som EPJ. Vi ber kommunen gi oss tilbakemelding på kommunens egen behandling av bekymringsmeldingene og meldte avvik knyttet til bruk av Profil som kommunens EPJ. Vi ønsker tilbakemelding på hvilke risikoreducerende tiltak kommunen har iverksatt, samt hvilke tiltak som vil bli iverksatt framover. Vi ber i tillegg om kopi av referat fra møter som eventuelt er eller vil bli avholdt og kopi av eventuelle brev som blir sendt i saken. Vi ønsker tilbakemelding innen 28.10.2022.

Profil er et av flere EPJ som brukes i kommunale institusjoner, og saken er derfor relevant nasjonalt. Vi oversender derfor bekymringsmeldingen til Helsedirektoratet og Statens helsetilsyn for deres oppfølging.

Med hilsen

Sigmund Skei (e.f.)
fagsjefylkeslege

Bjørge Klemetsdal
assisterende fylkeslege

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Kopi - bekymringsmelding - elektronisk pasientjournal Profil - Larvik
- 2 Bekymringsmelding vedr Profil
- 3 Brev til medisinsk faglig ledelse Larvik kommune ved datateknisk feil i Profils legemiddelliste
- 4 Ikke forsvarlig system for dokumentasjon av pasientopplysninger

Kopi til:

Siv Marit Stamnes

Kikkut 3 A

3261

Larvik